

DOTTERBEHANDELING OF PCI

FRANCISCUS GASTHUIS

Inleiding

In deze folder vertellen wij u over het volgende gedeelte van uw behandeling. U heeft het onderzoek hartkatheterisatie (CAG) ondergaan en u gaat nu naar het Erasmus MC (EMC) of Maasstad Ziekenhuis voor de behandeling. Dit is een invasieve behandeling van de kransslagaderen, een dotterbehandeling.

In Franciscus Gasthuis

U wordt na de hartkatheterisatie opgevangen op de verpleegafdeling van Franciscus Gasthuis. Uw familie wordt op de hoogte gebracht van wat er gaat gebeuren. Uw infuusnaald blijft behouden voor het vervolg van de behandeling.

Naar het Erasmus MC / Maasstad Ziekenhuis

U wordt met een ambulance vervoerd naar het betreffende ziekenhuis.

In het Erasmus MC / Maasstad Ziekenhuis

U wordt opgenomen op de verpleegafdeling van de afdeling Cardiologie (Medium Care Cardiologie Unit) in het Erasmus MC of in het Maasstad Ziekenhuis.

Vorbereiding op de behandeling

Een verpleegkundige en een kliniekassistent brengen u naar de afdeling Interventie Cardiologie, interventie¹, waarna u naar de voorbereidingskamer of direct naar de interventiekamer gaat.

In de interventiekamer komt u op een onderzoek/behandeltafel te liggen. U wordt aangesloten aan een bewakingsmonitor. Hiermee kunnen wij uw hartritme bewaken. U krijgt een infuusnaald in uw arm. Uw infuusnaald wordt daarna gecontroleerd.

Bent u nerveus voor de behandeling? Dan kunt u, in overleg met de interventiecardioloog, rustgevende medicatie toegediend krijgen. Dit krijgt u via de infuusnaald toegediend en de medicatie werkt vrijwel direct. Links van u komt een groot scherm waarop alle beelden te zien zijn. Soms kunt u tijdens de behandeling meekijken. Rechts van u staat de

---

¹ Dotterbehandeling

interventiecardioloog en een arts-assistent. Zij treffen alle steriele voorbereidingen en starten daarna de ingreep en/of het onderzoek.

Het interventieteam bestaat uit vijf personen:

- een interventiecardioloog
- eventueel een arts-assistent
- één steriel assisterend verpleegkundige
- één omloopverpleegkundige
- een technicus

De omloopverpleegkundige is voornamelijk uw aanspreekpunt bij vragen, pijnklachten en/of problemen. De omloopverpleegkundige informeert u regelmatig over de voortgang van de procedure.

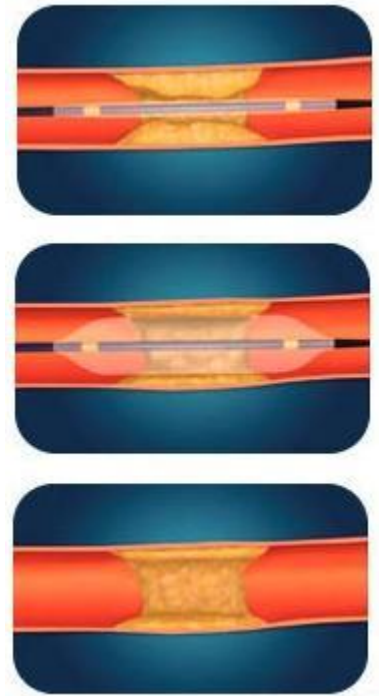
Zijn er bij u bijzonderheden? Bijvoorbeeld doof- of slechthorendheid, laat het ons weten, dan houden wij hier rekening mee.

Maakt u gebruik van een bloedverdunner genaamd Sintrom (Acenocoumarol) of Fenprocoumon (Marcourmar)? Dan adviseren wij u om dit in overleg met de arts te stoppen. Dan wordt dit voor de behandeling en in overleg met de arts gestopt.

Behandeling

De Dotterbehandeling of Percutane Coronair Interventie (PCI), is een behandeling van een vernauwing(en) van de kransslagader(en). Het begin van de behandeling is hetzelfde als bij een hartkatheterisatie (CAG). U wordt aangeprikt in uw lies of pols, dit wordt de punctieplaats genoemd. U krijgt voor het aanprikken een lokale verdoving. Bij een PCI wordt echter door de katheter een draad in de kransslagader gebracht waarover een stent op de plaats van de vernauwing geschoven wordt. Daar wordt de stent uitgevouwen met behulp van een ballon. De stent, deze lijkt op een balpenveertje maar dan kleiner, vouwt zich tijdens het opblazen uit en houdt na het legen van de ballon het bloedvat open (zie figuur op de pagina hierna).

Tijdens het opblazen van de ballon en plaatsen van een stent kunt u tijdelijk pijnklachten op de borst ervaren die lijken op de pijn die u wellicht ook voor de PCI heeft ervaren. Na het leeglopen en het verwijderen van de ballon neemt de pijn geleidelijk af. Het kan voorkomen dat een uitgebreider onderzoek noodzakelijk is. Hier wordt u tijdens of na de interventie door de cardioloog over ingelicht. De omloopverpleegkundige kan u eventueel tijdens de interventie uitleg geven.

Duur van de ingreep

De duur van de PCI kan variëren van 1 tot 2 uur. Dit hangt af van het aantal vernauwingen en de moeilijkheidsgraad.

Na de behandeling

Na de behandeling wordt het buisje in de lies/pols verwijderd. De nog bestaande opening van het bloedvat, veroorzaakt door het buisje, wordt met een speciaal systeem gesloten.

Terug op de verpleegafdeling

Na de ingreep wordt u opgehaald en teruggebracht naar de verpleegafdeling Medium Care Cardiologie Unit. De verpleegkundige of kliniekassistent voert enkele controles uit. De controles worden na één uur verricht en indien nodig herhaald. Het kan voorkomen dat een (korte) observatieperiode op de afdeling Intensive Coronary Care Unit (ICCU) wenselijk is voordat u naar de verpleegafdeling terugkeert. De verpleegkundige neemt contact op met uw contactpersoon over het verloop van de ingreep en het vervolgtraject.

Het is belangrijk om:

- Aan de verpleegkundige te melden wanneer:
  - u pijn op de borst heeft of uw klachten toenemen;
  - u benauwdheidsklachten krijgt;
  - de lies of pols gaat bloeden;
  - u pijn heeft, bijvoorbeeld rug- of hoofdpijn;
  - andere lichamelijke klachten ontstaan.

- Bedrust te houden. De verpleegkundige vertelt u hoe lang uw bedrustperiode duurt.
  - Als de liesslagader is aangeprikt moet u op de rug blijven liggen met de benen gestrekt. U mag het hoofd niet opheffen om de kans op een slagaderlijke bloeding te verkleinen. Het hoofdeinde van het bed mag iets omhoog. De duur van de bedrustperiode hangt af van een aantal factoren en is per patiënt verschillend, meestal variërend van drie tot zes uur;
  - Als de pols is aangeprikt dan geldt, afhankelijk van uw toestand, geen bedrustperiode. De verpleegkundige haalt in ongeveer anderhalf uur geleidelijk de druk van het bandje dat wordt gebruikt om de slagader te sluiten. De arm dient op borsthoogte te worden gehouden;
  - Het kan voorkomen dat de punctieplaats weer gaat bloeden. Meestal wordt dan tijdelijk een drukverband aangelegd en heeft u langer bedrust nodig.
- Voldoende te drinken.
  - Na de ingreep wordt geadviseerd om ruim heldere vloeistof te drinken, minimaal één liter, om de contrastvloeistof zo snel mogelijk door de nieren te laten uitscheiden. Indien nodig wordt dit vocht toegediend per infuus. Indien uw nierfunctie niet in orde is wordt afgeweken van bovenstaand advies en wordt de hoeveelheid vocht hierop aangepast. Soms wordt het buisje in de lies of pols, dat is gebruikt voor de ingreep en/of het onderzoek pas verwijderd na uw terugkomst op de afdeling.

Na de behandeling wordt uw hartritme bewaakt. U krijgt dan plakkers op de borst en een kastje om. Dit heet 'telemetrie'. Ook kan het voorkomen dat u op de afdeling wordt nabehandeld met een bloedverdunnend medicijn via een infuuspomp. Mocht dit nodig zijn, dan wordt u hierover uitgebreid geïnformeerd.

Wetenschappelijk onderzoek

In een universitair medisch centrum wordt naast patiëntenzorg ook wetenschappelijk onderzoek verricht. Bij behandeling in het EMC kunt u gevraagd worden om deel te nemen aan een

wetenschappelijk onderzoek. U krijgt uitleg over het onderzoek en de eventuele gevolgen ervan. Deelname aan een onderzoek is geheel vrijwillig. U moet hiervoor schriftelijk toestemming geven aan het ziekenhuis.

Terug naar Franciscus Gasthuis

Wanneer uw conditie het toelaat wordt u weer overgeplaatst naar Franciscus Gasthuis. Het precieze tijdstip van uw vertrek is afhankelijk van de beschikbaarheid bij de ambulancedienst.

In Franciscus Gasthuis

Bij terugkomst in Franciscus Gasthuis wordt een hartfilmpje gemaakt, bloed afgenomen en beoordeeld wanneer u weer mag mobiliseren. Ook krijgt u wederom een telemetrie kastje om. Gaat het mobiliseren goed dan wordt door de zaalarts of verpleegkundig specialist de lies of pols gecontroleerd. Als de controles goed zijn én er geen andere redenen zijn waardoor u langer in het ziekenhuis moet blijven, mag u de volgende dag naar huis. Eventueel bespreekt de cardioloog, de zaalarts of de verpleegkundige met u het vervolgtraject. Na ontslag is ons advies om deel te nemen aan de hartrevalidatie in Franciscus Gasthuis. U kunt hierover informatie vragen aan de verpleegkundige. Heeft u nog vragen, stelt u deze dan gerust.

Het ontslag

De verpleegkundige voert met u een ontslaggesprek. Tijdens het gesprek kunt u, en eventueel uw partner of familie, vragen stellen. Wij adviseren om uw vragen voor het gesprek met de verpleegkundige op te schrijven. De volgende onderwerpen worden met u besproken:

- De polikliniekafspraak bij uw cardioloog;
- Advies over leefregels, leefstijladvies en wat te doen bij klachten;
- Uw ervaringen tijdens de opname;
- Medicatie. De verpleegkundige of verpleegkundig specialist geeft uitleg over de (gestarte) medicatie. Zo nodig worden recepten meegegeven;
- Zo nodig wordt u (her)aangemeld bij de trombosedienst;
- Aanmelding hartrevalidatieprogramma.

Aanmelding hartrevalidatieprogramma

Na ontslag is ons advies om deel te nemen aan de hartrevalidatie in Franciscus Gasthuis. Bij aanmelding voor hartrevalidatie wordt u vanuit het ziekenhuis binnen 4-6 weken uitgenodigd voor een introductie. Heeft u nog vragen gedurende opname, stelt u deze dan gerust aan de arts of verpleegkundige.

Leefregels

De volgende adviezen dragen bij aan een voorspoedig en veilig herstel na de ingreep. Om een nabloeding te voorkomen, is het belangrijk om onderstaande adviezen te volgen:

Autorijden / fietsen

Na een hartkatheterisatie of dotterbehandeling mag u 72 uur (drie dagen) niet autorijden of fietsen, ook als u een ingreep via de pols heeft ondergaan. Wij raden u aan vervangend vervoer te regelen. Heeft u ook een hartinfarct gehad? Dan geldt het advies volgens de C.B.R. richtlijnen, vier weken niet autorijden. Dit is een juridisch bindend advies.

Wondverzorging

Ondersteun de wond de eerste drie á vier dagen met de hand als u moet hoesten of moet persen. De punctieplaats is afgedekt met een pleister. Als het wondje droog is gebleven mag u de pleister er de volgende dag afhalen. Als het wondje nog niet helemaal droog is mag u er een nieuwe pleister op houden zolang dat nodig is.

Er kan een bloeduitstorting en/of zwelling op de punctieplaats zijn ontstaan. De bloeduitstorting verkleurt langzaam en kan geleidelijk naar beneden zakken, zelfs tot uw knieën. De bloeduitstorting en zwelling kunnen vervelend zijn en enige klachten geven met lopen, maar zij verdwijnen uiteindelijk vanzelf na vier tot zes weken. Er is geen reden tot bezorgdheid, tenzij de zwelling plotseling toeneemt of de punctieplaats fors gaat bloeden. Neem dan direct contact op met de polikliniek Cardiologie, via telefoonnummer 010 – 461 6194 of neem contact op met uw huisarts.

De eerste drie tot vier dagen mag u niet in bad gaan of zwemmen, kort douchen is wel toegestaan. Ook de sauna is in de eerste week na de behandeling niet toegestaan. Door de warmte gaan de bloedvaten verder open staan, de punctieplaats wordt week en de kans op een nabloeding wordt daardoor groter.

Lichamelijke activiteit

Wij raden u aan de eerste dagen na een dotterbehandeling rustig aan te doen en uw lichamelijke activiteit daarna geleidelijk op te bouwen. Beperk de eerste dagen het lopen. Korte afstanden in en om uw huis zijn geen probleem, maar vermijd lange afstanden. Probeer traplopen de eerste drie á vier dagen zo veel mogelijk te beperken. Als u trappen loopt, zet dan eerst het goede been neer en trek vervolgens het aangeprikte been bij. De eerste drie á vier dagen kunt u beter géén zwaar (huishoudelijk) werk doen, zoals:

- stofzuigen
- ramen lappen
- zware voorwerpen tillen (zoals boodschappentassen of kratten van meer dan vijf kilo).

Heeft u geen klachten meer heeft van uw lies of pijn op de borst? Dan kunt u waarschijnlijk weer snel aan het werk. Hierbij wordt gekeken hoe zwaar het werk is voor uw lichaam. Na een week kunt u weer beginnen met sporten, als:

- uw conditie voor de PCI verbeterd is;
- de zwelling en de bloeduitstorting verbeterd zijn;
- u geen klachten heeft.

Seksuele activiteiten kunt u hervatten wanneer u en uw partner daar aan toe zijn. De inspanning hiervan is te vergelijken met het oplopen van twee trappen en levert geen bijzonder risico op voor het hart.

Algemene leefregels

Stoppen met roken, gezonde voeding en voldoende lichaamsbeweging zijn de belangrijkste stappen die u zelf kunt nemen om uw gezondheid te verbeteren. Indien gewenst kunnen wij u daarbij adviseren. Daarnaast is het van groot belang dat u uw medicijnen volgens voorschrift blijft innemen.

Wanneer moet u contact opnemen?

Neem bij klachten in de eerste zeven dagen na de behandeling contact op met de polikliniek Cardiologie van het Sint Franciscus Gasthuis op telefoonnummer 010 – 461 6162 en na zeven dagen met uw huisarts als:

- Er gevoelloosheid, toenemende pijn of roodheid / huiduitslag optreedt van de punctieplaats in de lies of pols;
- Bij koorts vanaf 38°C;
- Bij aanhouden of toenemen van pijn of een drukkend gevoel op de borst.

Dotterbehandeling (PCI)

Hoewel het resultaat na een PCI over het algemeen goed is, bestaat een kans dat de klachten van vóór de interventie opnieuw optreden. Meestal merkt u deze klachten voor het eerst bij inspanning. De klachten komen slechts zelden in rusttoestand terug. Komen de klachten terug, gebruik dan Nitrolingual spray (pufje) onder de tong. Ga hierbij altijd zitten of liggen omdat u bij gebruik van deze middelen duizelig kunt worden. Als de klachten na het innemen van de medicijnen snel verminderen, kunt u de volgende ochtend contact opnemen met uw huisarts. Als de klachten aanhouden, neem dan na tien minuten een tweede tablet of spray onder de tong. Gaat de pijn dan nog niet over, neem dan direct contact op met uw huisarts. Hij zal u meestal doorverwijzen naar uw cardioloog.

Wanneer moet u meteen 112 waarschuwen?

Probeer niet in paniek te raken en bel, of laat eventueel iemand anders bellen, naar 112 als:

- Plotseling een grote zwelling ter grootte van een ei of tennisbal in de lies ontstaat. Dit kan betekenen dat de slagader onderhuids weer is gaan bloeden. Druk dan stevig met een vuist op de ontstane bobbel, of laat dit doen door iemand anders in uw omgeving;
- De wond plotseling pomp- of golfsgewijs gaat bloeden, er is een nabloeding van de slagader ontstaan. Ga plat op bed, de bank of grond liggen. Druk tot hulp arriveert met uw vingers of vuist de slagader dicht één á twee centimeter boven de plaats waar het bloedt, of laat dit doen door iemand anders in uw omgeving.

Rijd niet zelf naar het ziekenhuis. Ambulancepersoneel kan u het beste helpen!

Klacht, compliment, advies

We willen graag weten wat er bij onze patiënten leeft. Dankzij uw opmerkingen kan de zorg- en dienstverlening aan u en anderen worden verbeterd. Bent u niet geheel tevreden over de gang van zaken of signaleert u dat het beter kan? Neem dan bij voorkeur contact op met de medewerker die uw onvrede heeft veroorzaakt of met het hoofd van de afdeling. Het kan zijn dat u om bepaalde redenen uw probleem niet met de medewerker of het afdelingshoofd wilt bespreken. In dat geval kunt u contact opnemen met de klachtenfunctionaris.

Erasmus MC

Via de folder op de website www.erasmusmc.nl.

Franciscus Gasthuis

Via de website www.franciscus.nl of via telefoonnummer 010 - 461 6701 of 010 - 461 6161 (vraag naar pieper 3263).

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, dan kunt u contact opnemen via één van onderstaande telefoonnummers.

Belangrijke telefoonnummers

Algemeen nummer Erasmus MC: 010 - 704 0704

Medium Care Cardiologie: 010 - 703 5349

Algemeen nummer Franciscus Gasthuis: 010 - 461 6161

Polikliniek Cardiologie Franciscus Gasthuis: 010 - 461 6162

Verpleegafdeling Cardiologie Franciscus Gasthuis: 010 - 461 6338

Franciscus Gasthuis

Kleiweg 500

3045 PM Rotterdam

Algemeen nummer: 010 - 461 6161

Polikliniek Cardiologie: 010 - 461 6162

Verpleegafdeling Cardiologie: 010 - 461 6338

www.franciscus.nl

Franciscus Vlietland

Vlietlandplein 2

3118 JH Schiedam

010 – 893 9393

www.franciscus.nl

Erasmus MC

Dr. Molewaterplein 40

3015 GD Rotterdam

Algemeen nummer Erasmus MC: 010 - 704 0704

Medium Care Cardiologie: 010 - 703 5349

www.erasmus.nl

Maasstad ziekenhuis

Maasstadweg 21

3079 DZ Rotterdam

Algemeen nummer: 010 – 291 1911

www.maasstadziekenhuis.nl

Nederlandse Hartstichting

Hoofdkantoor: Postbus 300, 2501 CH Den Haag

Telefonische informatie: 0900 – 3000 300

Bereikbaar van maandag t/m vrijdag 9.00 – 17.00 uur

Internet: www.hartstichting.nl

Email: info@hartstichting.nl

Juli 2019

661